

УДК 376:378(075.8)

Головченко Ніна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри видавничої справи та редагування Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», м. Київ, e-mail: golovchenko-nina@ukr.net

Калмиков Олександр Михайлович, кандидат фізико-математичних наук, доцент, начальник відділу програмного забезпечення навчального процесу та технічних засобів навчання Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» м. Київ, e-mail: kalmykov@ukr.net

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В ІНТЕГРОВАНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)

Анотація

У статті узагальнюється досвід застосування інформаційно-комунікаційних технологій навчання в інтегрованому освітньому середовищі, досвід формування компетентної особистості. Зазначається, що інформаційна компетентність передбачає оволодіння новими інформаційними технологіями, вміннями добирати, аналізувати, оцінювати інформацію, систематизувати її. Окреслюються переваги і проблеми впровадження низки новітніх інформаційно-комунікаційних технологій навчання, необхідних для оптимізації сучасного навчального процесу у ВНЗ загалом, а також спеціалізованого технічного супроводу навчання студентів з інвалідністю. Доводиться, що системне застосування інноваційних технологій навчання сприяє підвищенню якості навчально-виховного процесу, формуванню фахової й інформаційної компетентності студентів.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології навчання, інтегроване освітнє середовище, інклюзія, супровід навчання, інформаційна компетентність.

Актуальність обраної теми визначається необхідністю застосування інформаційно-комунікаційних технологій навчання у ВНЗ як умови формування компетентної особистості. Проблема організації сучасного інформаційно-освітнього середовища, інтеграції системи освіти України у світовий освітній простір загалом, відповідно до умов Болонського процесу зокрема, досліджувалася у працях відомих

українських науковців В. Андрущенко, В. Бикова, С. Бушуєва, Ю. Жука, І. Зязюна, В. Кременя, В. Лапінського, В. Мадзігона, О. Пометун та ін. Так, В. Мадзігон відзначає нагальність проблеми опанування інформаційними технологіями в цілому: «Інформаційні технології дедалі глибше проникають в усі сфери людської життєдіяльності, стають потужною продуктивною силою суспільства... Інформаційно-комунікаційні технології як невід'ємна складова загальної інформатизації суспільства мають розв'язати завдання підготовки нового покоління для його продуктивної діяльності в умовах інформаційного суспільства» [5, с. 4]. В. Биков у праці «Навчальне середовище сучасних педагогічних систем» конкретизує окремі аспекти окресленої проблеми: «НС (*навчальне середовище*) є спеціалізованим і цілеспрямованим підпростором глобального освітнього простору, засоби і технології якого формуються навчальними закладами й підпорядковані цілям навчання і виховання з конкретної навчальної одиниці або їхніх сукупностей (навчальний модуль, предмет, спеціальність тощо) для конкретного контингенту тих, хто навчається» [2, с. 61]. Розвиток демократичних процесів й інформатизація суспільства в цілому актуалізує питання системного застосування інформаційно-комунікаційних технологій в інтегрованому навчальному середовищі.

Метою праці є узагальнення інноваційного досвіду супроводу навчання в інтегрованому освітньому середовищі на прикладі організації навчально-виховного процесу в Університеті «Україна». Університет «Україна», створений 1998 року, – єдиний в Україні вищий навчальний заклад інтегрованого типу, відкритий для молоді неоднакового рівня підготовки, диференційованих соціальних можливостей і різного стану здоров'я. Головна ціль діяльності університету полягає в наданні вищої освіти всім бажаючим, у тому числі молоді з особливими потребами, через упровадження новітніх освітніх технологій.

Змінюючись під впливом глобалізаційних процесів й інформаційних технологій, сучасна система освіти набуває нових контурів [1]. Завдання оптимізації навчального процесу в умовах розбудови інформаційного суспільства обумовлює застосування новітніх – інформаційно-комунікаційних – технологій навчання як у середніх навчальних закладах, так і у вищій школі.

Удосконалення й реформування національної освіти спрямовані на перформатування процесу навчання на розвиток особистості, орієнтацію її на

самостійне оволодіння новими знаннями. Сучасна молода людина об'єктивно змушена бути більш мобільною, інформованою, критично й творчо мислячою, а, значить, і більш мотивованою до самонавчання і саморозвитку.

Новий етап у розвитку освіти пов'язаний з упровадженням компетентнісного підходу до формування змісту й організації навчального процесу. Компетентнісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей, фахових і життєво необхідних знань й умінь.

На підставі міжнародних і національних досліджень виокремлюється п'ять наскрізних ключових компетентностей: уміння вчитися; здоров'язберезувальна компетентність; загальнокультурна (комунікаційна) компетентність; соціально-трудова компетентність; інформаційна компетентність.

Інформаційна компетентність передбачає оволодіння новими інформаційними технологіями, уміннями добирати, аналізувати, оцінювати інформацію, систематизувати її; використовувати джерела інформації для власного розвитку.

Компетентність, як інтегрований результат індивідуальної навчальної діяльності, формується на основі оволодіння змістовими, процесуальними і мотиваційними компонентами. Нині саме життя вимагає від сучасної людини не лише вузькоспеціалізованих знань, певні галузі людської діяльності мають нагальну потребу у фахівцях синтетичного універсального характеру, які б поєднували, наприклад, економічні, юридичні, філологічні, культурологічні чи математичні знання з новітніми інформаційними-комунікаційними технологіями [7].

В Університеті «Україна» застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій навчання базується на загальнодидактичних принципах навчання: науковості; систематичності й послідовності; свідомості; активності і самостійності; наочності; ґрунтовності; зв'язку навчання з практичною діяльністю; доступності навчання й урахування індивідуальних особливостей студентів, у тому числі з особливими потребами; емоційності навчання.

Особливістю організації навчального процесу в Університеті «Україна» є також інформаційно-комунікаційний супровід навчання студентів з інвалідністю, тобто забезпечення інтегрованого навчального середовища.

Інтеграція (від лат. *integrum* – ціле, *integratio* – відновлення) – поєднання, взаємопроникнення. Це процес об'єднання будь-яких елементів (частин) в одне ціле. Процес взаємозближення й утворення взаємозв'язків.

Інтегрована форма навчання у ВНЗ передбачає спільне навчання студентів з особливими потребами з практично здоровою молоддю. «Така форма навчання визнає за людьми з інвалідністю рівні права на отримання освіти й потребує політики рівних можливостей. Навчання і виховання студентів з інвалідністю здійснюється в інтегрованих групах, які можуть розглядатися як мікро модель соціального середовища» [8, с. 8]. Інтеграція в освітнє середовище, а потім і в суспільство, «допомагає молоді з інвалідністю отримати професію, самореалізуватися, досягти успіху в житті і в кар'єрі, відчувати себе особистістю, невід'ємною частиною суспільства» [9].

Питання формування інтегрованого освітнього середовища в Україні досліджувала А. Колупаєва. Зокрема, доктор педагогічних наук зазначала: «Інтегрування дітей з порушеннями психофізичного розвитку у загальноосвітні заклади – це світовий процес, до якого залучені всі високорозвинені країни. В основі концепції інтеграції лежить принцип дотримання прав дитини на здобуття якісної освіти. Водночас, це закономірний етап розвитку системи спеціальної освіти, пов'язаний з переосмисленням суспільством і державою ставлення до неповносправних, з визначенням їхнього права на одержання рівних з іншими можливостей в різних галузях життя, в тому числі й освіті» [4, с. 48].

Соціально-інтеграційні процеси стосовно дітей і студентської молоді з обмеженими можливостями, твердить А. Колупаєва, на початкових етапах розвитку суспільства мали стихійний, неформальний характер. Дослідниця визначає три основні етапи еволюції соціального ставлення до процесу інтеграції дітей з обмеженими можливостями: перший етап – від байдужості і зневаги до соціального визнання дітей з відхиленнями розвитку; другий етап – від соціального визнання до усвідомлення можливості соціальної інтеграції й адаптації дітей з відхиленнями розвитку шляхом освіти; третій етап – від соціальної адаптації шляхом освіти, диференціації і сегрегації до інтеграції дітей з відхиленнями розвитку в загальноосвітній простір через впровадження інклюзивного навчання [4].

Інклюзія (від англ. inclusion – включення) – процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціумі, і насамперед тих, що мають труднощі у фізичному розвитку. Інклюзія — це процес реального включення інвалідів в активне суспільне життя.

«Цілісна модель інклюзивного навчання, яка ґрунтується на системно-комплексному і особистісно орієнтованому підходах, відображає умови ефективності інтеграції в цілому, структурно-функціональну і соціальну спрямованість освітнього процесу, організацію навчання з урахуванням пізнавальних можливостей, оточуючого середовища і перспектив життєдіяльності інтегрованих учнів, забезпечує усталеність об'єктивних стосунків між людьми», – узагальнює А. Колупаєва [3, с. 9].

Умови рівних можливостей для повносправних студентів та осіб із різними вадами здоров'я, де відсутня дискримінація інвалідів словами і діями здорових людей, створюються в Університеті «Україна». Стратегія інтегрованої освіти реалізується в Університеті «Україна» шляхом розвитку системи інклюзивного навчання. Система інклюзивного навчання передбачає: створення безбар'єрного архітектурного середовища (саме за таким принципом облаштовано нові корпуси університетув м. Києві (вул. Львівська, 23); адаптацію навчальних програм і планів з низки дисциплін з урахуванням специфіки захворювання (наприклад, розробляються спеціальні програми з фізпідготовки для студентів із вадами слуху, наслідками захворювання на ДЦП, порушеннями функцій опорно-рухового апарату; програми з української і зарубіжної літератури передбачають вивчення художніх текстів, які виховують толерантне ставлення до неповносправних осіб; також студенти університету приділяють особливу увагу питанню історії і теорії формування правового забезпечення людей з інвалідністю у європейській традиції і в Україні); створення системи супроводу навчання студентів з особливими потребами.

Основою здобуття вищої освіти є державні освітні стандарти, обов'язкові для всіх студентів, незалежно від стану їхнього здоров'я. Лише за умови такого підходу до навчання неповносправних осіб вони, як професіонали, можуть бути конкурентноспроможними на ринку праці. В інтегрованій групі не можна уповільнювати темп лекції, зменшувати кількість занять і їх тривалість, спрощувати і скорочувати обсяг навчального матеріалу тощо, тому що це знижує якість фахової підготовки. Компенсувати функціональні обмеження, що впливають на якість

навчання студентів з інвалідністю, можна шляхом упровадження системи супроводу (підтримки) їх навчання [8].

Супровід навчання студентів з особливими потребами здійснюється в Університеті «Україна» за такими напрямками: педагогічний, технічний, психологічний, медико-реабілітаційний, спортивний, соціальний, професійна адаптація і реабілітація.

Педагогічний супровід – це оптимізація викладання навчального матеріалу студентам з інвалідністю в максимально прийнятній для них формі, впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами. Результативність методики навчання в інтегрованих групах повністю залежить від педагогічної майстерності викладача, у тому числі й від володіння ним новітніми інформаційними технологіями навчання.

Технічний супровід передбачає упровадження низки новітніх інформаційно-комунікаційних технологій навчання, необхідних для оптимізації сучасного навчального процесу у ВНЗ загалом, а також спеціалізованого технічного супроводу навчання студентів з інвалідністю (вадами зору, слуху, опорно-рухового апарату, наслідками захворювання на ДЦП тощо). Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження студентів і забезпечити принцип доступності до якісної вищої освіти всім студентам, незалежно від виду нозології і ступеня важкості захворювання.

Структура комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища в університеті «Україна» формується як цілісна система.

Аудиторії в начальних корпусах обладнано сучасними технічними засобами – інтерактивними дошками, мультимедійними проекторами, що дає змогу використовувати електронні презентації під час лекційних занять.

Лекційні заняття у класичному форматі, зазвичай, складно сприймаються студентами з особливими потребами. Через певні вади здоров'я їм важко слухати монолог викладача й укладати конспект лекції, що й обумовлює запровадження в університеті новітніх педагогічних технологій. Йдеться насамперед про використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання і збільшення самостійного, творчого компонента в опануванні нового матеріалу, з історії зарубіжної літератури зокрема. Вивчення літератури в наш час набуває особливого значення, тому що саме

на прикладі найзначущіших творів світової і української літератури формуються морально-етичні й естетичні цінності молоді людини. Тотальному наступу масової свідомості й культури завжди активно протистояло справжнє мистецтво слова.

Особливої ваги процес вивчення художньої літератури набуває в інтегрованому освітньому середовищі, де навчаються студенти з інвалідністю. Толерантне ставлення до складної життєвої ситуації чи особистісних проблем таких людей формується в студентській аудиторії через безпосереднє спілкування з неповносправними особами і шляхом поглибленого аналізу творів Діккенса, Толстого, Достоевського, Кафки та ін., під час якого студенти пізнають філософські глибини життя, засвоюють справжні його цінності, вчаться щирості почуттів, мужності бути порядною і доброю людиною тощо.

Життєву мудрість, витончене сприймання поезії, щирість почуттів формує творчість представника школи «чистого мистецтва» російського поета XIX ст. Федора Тютчева. До проведення заняття на тему «Школа «чистого мистецтва» російської поезії XIX ст.» група студентів третього курсу кафедри видавничої справи й редагування Університету «Україна» мала самостійно виконати колективний творчий проект: визначити головні теми творчості Ф. Тютчева; дібрати вірші поета, присвячені Олені Денисьєвій, які сам Тютчев в окремий цикл не виділяв; вивчити наукову літературу й мемуари до теми; укласти літературну композицію на тему «Вірші Ф. І. Тютчева до Олени Денисьєвої» так, щоб у ній прозвучали всі чотирнадцять віршів поета і в доступній і переконливій формі була викладена ця непроста історія щирого й трагічного кохання, завдяки якому світове мистецтво збагатилося перлинками інтимної лірики. Окрім того, студенти мали розробити дизайн, здійснити макетування і верстку, роздрукувати буклет-запрошення на відкрите заняття.

Кілька тижнів тривала робота з добору матеріалу, структурування його в літературну композицію. Завдяки цій праці студенти глибоко опанували навчальний матеріал. Потім відбувалися репетиції, де студенти осягали ази виразного читання ліричної поезії. Було вирішено додати до композиції відеоряд і розмістити на ньому поетапно всі вірші Тютчева до Олени Денисьєвої, оскільки в групі навчаються студенти з вадами слуху. Потім до кожного вірша у стилі школи «чистого мистецтва» було дібрано ілюстративний матеріал (фотопейзажі), який увиразнював і підсилював

смісли цих творів. Наприкінці композиції звучав запис романсу на вірші Тютчева «Остання любов» у виконанні Олени Камбурової.

Електронна мультимедійна презентація супроводжувала все заняття. На початку вона мала схоластичний характер: це були текстові файли з датами, термінами, цитатами й таблицями, які розгорталися відповідно до плану лекції. Кожному студентові було видано опорний конспект лекції. А коли розпочалася літературна композиція (вона тривала 30 хвилин) – додалися тексти віршів, ілюстративний ряд, анімація, музика.

Підготовка самостійного творчого дослідження, поступовий перехід від класичного до інтерактивного викладу матеріалу із застосуванням інших видів мистецтв і електронної презентації забезпечили не лише високий рівень засвоєння матеріалу, а й високий рівень емоційних і естетичних вражень у студентів.

Головна думка, що прозвучала на цьому занятті опосередковано, але дуже виразно, – це проблема культури й толерантності людських взаємин. В інтегрованому освітньому середовищі (а в цій групі навчається п'ять студентів із різними вадами здоров'я і кілька осіб із малозабезпечених родин) таке заняття мало потужний виховний ефект.

Кожнен із шести інститутів й один факультет університету «Україна» має спеціально обладнані комп'ютерні робочі місця для студентів з особливими потребами, а саме: програму Jaws версії 7.10 для озвучування тексту, що знаходиться на екрані монітора, принтер, сканер, навушники, мікрофон.

Усі комп'ютери університету об'єднано у локальну мережу з широкосмуговим (40 Мбіт/с) доступом до Інтернету, що дає змогу студентам комфортно користуватися інформаційними ресурсами, розташованими у всесвітній мережі. Наприклад, щодо вивчення іноземних мов, Інтернет надає унікальну можливість користуватися автентичними текстами, читати і слухати їх, спілкуватися з носіями мови як усно, так і письмово. Тому студентам рекомендується використовувати Інтернет-ресурси для самостійного пошуку інформації, наприклад, у рамках роботи над проектом, для самостійного вивчення певного матеріалу, ліквідації прогалин у знаннях, для формування відповідних навичок і вмінь (зокрема фонетичних навичок і навичок аудіювання). Викладачами кафедри іноземної філології (завідувач Н. Майер) створено навчально-методичний «Банк Інтернет-ресурсів», який постійно доповнюється.

Йдеться насамперед про фахові Інтернет-джерела, авторитетні іншомовні періодичні видання, розміщені в мережі, навчальні автентичні Інтернет-ресурси (наприклад, для вдосконалення граматичних навичок, розвитку вмінь аудіювання, письма тощо). Крім того, використовуються електронні лексичні і граматичні довідники, тренувальні вправи, матеріали дистанційних курсів, що є у відкритому доступі, електронні словники і програмне забезпечення перекладацького спрямування [6].

Для викладачів університету вже кілька років поспіль проводяться семінарські заняття на тему «Застосування інформаційних технологій у навчальному процесі». Семінар працює протягом року, метою його є залучення професорсько-викладацького складу нашого ВНЗ до використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій під час підготовки і проведення навчальних занять. До програми семінарських занять включено, зокрема, і напрацювання навичок роботи з модульним об'єктно-орієнтованим динамічним навчальним середовищем Moodle, яке застосовується в Університеті «Україна» для підтримки всіх форм навчання.

Силами Центру програмно-апаратного забезпечення університету на базі автоматизованої бібліотечної інформаційної системи «УФД/Бібліотека» (сайт виробника: <http://ush.com.ua>) було створено мультимедійну електронну бібліотеку, фонди якої постійно поповнюються і налічують нині більше 2000 файлів. Доступ до фонду здійснюється з будь-якого комп'ютера, під'єданого до Інтернету, що є дуже зручним для студентів з обмеженими можливостями в пересуванні. У фондах мультимедійної електронної бібліотеки зберігаються підручники, колекції фотографій, аудіокліпи, аудіокниги, відеозаписи лекцій тощо.

Уже чотири роки Центром здійснюється трансляція відеолекцій через Інтернет для студентів територіально відокремлених структурних підрозділів (ТВСП) Університету «Україна». Опитування виявило зацікавленість як студентів, так і викладачів ТВСП у здійсненні таких трансляцій. До читання лекцій залучаються найфаховіші викладачі університету. Ці лекції транслуються в режимі on-line, що дає змогу студентам спілкуватися з лектором, задавати йому запитання, отримувати на них відповіді під час самої лекції. Ця технологія також дозволяє студентам отримувати консультації викладачів у спеціально призначений час, не відходячи від свого домашнього комп'ютера. Трансляція здійснюється за допомогою серверного

програмного забезпечення фірми Tixeo (<http://tixeo.com>), закупленого нашим провайдером Інтернету і встановленого на його серверах.

Найближчим часом для студентів заочного відділення і студентів з особливими потребами планується організувати індивідуальні консультації з використанням програми Skype.

В університеті розпочато роботу зі створення мультимедійних електронних підручників. І першою ластівкою є мультимедійний курс доцента О. Щербини «Комп'ютерні мережі та Інтернет» [10], де комплексно поєднано різні види передавання інформації: текст, графіка, відеокліпи. До структури підручника входить також система електронного контролю знань (тестування), глосарій; мультимедійний підручник має зручну навігацію.

Як засвідчує практичний досвід, переваги в застосуванні новітніх технологій навчання полягають у тому, що:

- ✓ навчальний матеріал ліпше сприймається й легше запам'ятовується студентами, навчальний час використовується раціональніше (використання тексту, графіки, звуку й відео дозволяє подати більший обсяг матеріалу, увиразнити його зміст);

- ✓ забезпечується індивідуальний підхід до навчання студентів різних категорій, технічний супровід дає змогу враховувати особливі потреби молоді, що навчається, і подавати інформацію в різних форматах;

- ✓ зменшується кількість тих видів робіт, що викликають стомлюваність. Наприклад, електронні опорні конспекти лекцій, тести, методичні рекомендації, підручники тощо дають змогу доповнювати конспект лекції, а не писати його повністю;

- ✓ у цілому, створюється комфортне середовища навчання, активізується навчальна діяльність студентів, здійснюється інтенсифікація навчального процесу;

- ✓ створюються реальні умови для формування інформаційної компетентності майбутнього фахівця в будь-якій галузі знань.

З іншого боку, цей процес є ще дуже складним. Проблеми запровадження новітніх технологій навчання у ВНЗ обумовлено станом матеріально-технічного і програмного забезпечення навчальних закладів; рівнем забезпечення технологічної зручності для всіх, хто хоче долучитися до джерела інформації, спілкування; якістю

підготовки абітурієнтів, майбутніх студентів, до застосування в навчанні комп'ютерних технологій; рівнем фахової компетентності викладачів: нагальною стала потреба підготовки викладачів універсального характеру, які володіють не лише вузько фаховими знаннями, а й інформаційно-комунікаційними технологіями.

Висновки. Отже, новітні інформаційно-комунікаційні технології навчання – та галузь діяльності сучасної людини, що постійно розвивається і є нині найактуальнішою. Системне застосування інноваційних технологій навчання сприяє підвищенню якості навчально-виховного процесу.

Список використаних джерел

1. *Андрущенко В.* Стратегія освіти (За матеріалами звіту відділу філософії та прогнозування розвитку освіти Інституту вищої освіти АПН України, червень, 2006) / В. Андрущенко // Вища освіта України. – 2006. – № 3. – С. 5–9.
2. *Биков В. Ю.* Навчальне середовище сучасних педагогічних систем // Професійна освіта: педагогіка і психологія: Пол.-укр. журн., укр.-пол. [щоріч.] / за ред. Т. Левицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохова; К., 2004. – Вип. 6. – С. 59–79. – Бібліогр. : 16 назв.
3. *Колупаєва А. А.* Інклюзивна освіта в контексті реалій сьогодення [Текст] / А. Колупаєва // Практика управління закладом освіти : щомісячний професійний журнал. – 2010. – № 4. – С. 8–12.
4. *Колупаєва А. А.* Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади : монографія / А. А. Колупаєва. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 458 с.
5. *Мадзігон В. М.* Дидактичні вимоги до електронних підручників / В. М. Мадзігон // Проблеми сучасного підручника : збірник наук. праць / за наук. ред. В. Мадзігона. – К. : Інститут педагогіки НАПН України, 2010. – № 1 (10). – С. 4–7.
6. *Мейєр Н. В.* Вимоги до розробки електронних навчально-методичних матеріалів для дистанційного навчання франкомовного ділового писемного спілкування / Н. В. Мейєр // Педагогічний процес: теорія і практика. – Вип. 4. – К. : Вид. АПН, 2008. – С. 191–202.
7. *Петренко А. І.* Європейський досвід дослідження та розроблення новітніх навчальних технологій для інформаційного суспільства / А. І. Петренко

// Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : зб. наук. праць. – Вип. 1 (3). – К.: Університет «Україна», 2004. – С. 371–379.

8. *Таланчук П. М.* Супровід навчання студентів з особливими потребами в інтегрованому освітньому середовищі : навч.-метод. посіб. / Таланчук П. М., Кольченко К. О., Нікуліна Г. Ф. – К. : Соцінформ, 2004. – 128 с.

9. *Таланчук П. М.* Шлях до інтеграції / Таланчук П. М. – К. : Університет «Україна», 2002. – 20 с.

10. *Щербина О. А.* Комп'ютерні мережі та Інтернет : електронний навчальний посібник [Електронний ресурс]. – К. : Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), Систем. вимоги: Celeron, 1,7 ГГц, 256 Мб RAM, Windows XP. – Назва з титул. екрана.

ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ В ИНТЕГРИРОВАННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ (ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ)

Головченко Нина Ивановна, кандидат педагогических наук, доцент кафедры издательского дела и редактирования Открытого международного университета развития человека «Украина», г. Киев, e-mail: golovchenko-nina@ukr.net

Калмыков Александр Михайлович, кандидат физико-математических наук, доцент, начальник отдела программного обеспечения учебного процесса и технических средств обучения Открытого международного университета развития человека «Украина», г. Киев, e-mail: kalmykov@ukr.net

Аннотация

В статье обобщается опыт применения информационно-коммуникационных технологий обучения в интегрированной образовательной среде, опыт формирования компетентной личности. Отмечается, что информационная компетентность предусматривает овладение новыми информационными технологиями, умением подбирать, анализировать, оценивать информацию, систематизировать ее. Очерчиваются преимущества и проблемы внедрения ряда новейших информационно-коммуникационных технологий обучения, необходимых для оптимизации современного процесса обучения в ВУЗе вообще, а также специализированного технического сопровождения обучения студентов с инвалидностью. Утверждается, что системное применение инновационных технологий обучения способствует

повышению качества учебно-воспитательного процесса, формированию профессиональной и информационной компетентности студентов.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии обучения, интегрированная образовательная среда, инклюзия, сопровождение обучения, информационная компетентность.

**INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
OF STUDENTS TEACHING IN AN INTEGRATED EDUCATIONAL
ENVIRONMENT (FROM EXPERIENCE)**

Nina I. Golovchenko, PhD (pedagogical sciences), docent of Chair of publishing and editing of the Open International University of Human Development "Ukraine", Kyiv, e-mail: golovchenko-nina@ukr.net

Olexander M. Kalmykov, PhD (physical and mathematical sciences), docent, the chief of Department of educational process software and training means of the Open International University of Human Development "Ukraine", Kyiv, e-mail: kalmykov@ukr.net

Resume

In the article it has been summarized the experience of application of information and communication technologies of training in the integrated educational environment, experience of formation of the competent person. It is noted that information competence involves mastery of new information technologies, ability to select, analyze, estimate the information, systematize it. Advantages and problems of introduction of some the newest information and communication technologies of training necessary for optimization of modern process of training in high school in general, and also specialized technical support of training for students with physical disability are outlined. Affirms that system application of innovative learning technologies enhances the quality of teaching and educational process, formation of professional and information competence of students.

Keywords: information and communication technologies of teaching, integrated educational environment, inclusion, accompaniment of teaching, information competence.

Матеріал надійшов до редакції 04.04.2011 р.